СВОБОДА — SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XXXIII. Ч. 61. Джерзи Сіті, Н. Дж., понеділок, 16. марта, 1925. VOL. XXXIII. No. 61. Jersey City, N. J., Monday, March 16, 1925. THREE CENTS

Домагаються від Кулиджа скликання нової розоружної конференції.

ВАШИНГТОН, 13. марта. — З огляду на те, що заходи Ліґи Народів коло скликання розоружної конференції розбилися, сенатори, які стоять за скликанням такої конференції, стали знова робити заходи, щоби президент Кулидж видав заклик до такої конференції, стали знова робити заходи, щоби президент Кулидж видав заклик до такої конференції.

Як відомо, президент Кулидж мав намір скликати таку конференцію, але рішився ждати, поки подібні заходи Ліґи Народів не увінчаються успіхом або невдачою.

БУДУТЬ ЗНОВА ГОЛОСУВАТИ НАД ВОРЕНОМ.

ВАШИНГТОН, 13. марта. — Уряд рішився предложити ще раз справу затвердження Ворена на уряд міністра судівництва.

Справа буде предложена сенатови завтра на явному засіданню. Сподіються, що вона щераз перепаде.

УРЯД ВИСТУПАЄ ПРОТИ ОБМАНЦІВ.

ВАШИНГТОН, 13. марта. — Посмастер Ню видав заборону вживати почти проти 15 фірм нюйорської бавовняної біржи котрі допускалися про помочи почти обманства над своїми клієнтами.

РОЗКРИВАЮТЬ ХАБАРНИЦТВА МІНІСТРА НА СУДІ.

ШЕЙН, Вайомінґ, 13. марта. — Адвокати федерального уряду на суді за уневажнення аренди нафтових теренів добилися від суду поміщення в протоколах опису фінансових операцій бувшого міністра внутрішних справ Фола з нафтярами. Після заяви урядового адвоката Фол мав дістати за сі операції 223,000 долярів.

АРЕШТУВАЛИ КОЖДОГО МОРЯКА.

НЮ ЙОРК, 13. марта. — Нюйорська поліція арештувала нині на вулиці кождого чоловіка, що мав на собі уніформ моряка воєнної фльоти. Арештів доконано на основі приказу адмірала фльоти Планкета, котрий в сей спосіб хоче видовити всіх, що безправно носять уніформи моряків та вживають сих уніформів для ріжних надужить.

Арештовано досі 65 осіб, але межи ними не було ні одного чоловіка котрий носив би уніформ безправно.

АРЕШТОВАННЯ КОМУНІСТІВ ЗА ПОСІДАННЄ ОРУЖА.

НЮ ЙОРК, 13. марта. — В так званім Українськім Робітничім Домі при 17 Трета вулиця арештувала нині поліція трох людий Генрі Виноградова, Арона Аймена та Соля Зальона, котрим поліція закидує, що вони безправно мали в своїм посіданню пальне оружя. На обжалованих наложено кавцію (бейл) в сумі 10,000 долярів.

Поліція закидає їм, що вони належуть до американської комуністичної партії, що вони є чужинці, а мимо того вправлялися пальним оружем. Адвокати арештованих стараються доказати, що рушниці, сконфіскувала в обжалованих, се або старі пукавки або нові рушниці, але без всіх приналежностий, так, що з них стріляти не можна. Обжаловані кажуть, що вони приготовлялися до парадного походу в память паризької комуни.

ВІДКРИЛИ ФАЛШІВНИКІВ ГРОША.

НЮ ЙОРК, 13. марта. — Тайна федеральна поліція відкрила нині на Ґренд стріт фабрику американських одно-долярових та пяти-долярових банкнотів. Арештовано при тім німецького летуна, 45-літнього Михайла Стінерта та 40-літнього артиста Бранкінка. В „фабриці" найдено велику масу готового товару.

СУМЛІННЯ ПРИМУСИЛО ЙОГО ВІДДАТИСЯ В РУКИ ПОЛІЦІЇ.

НЮ ЙОРК, 13. марта. — До одної поліційної стації зголосився нині молодий мущина Артур Проґаска, котрий признався добровільно до рабунку з револьвером у руці. Він подав поліції, що сумління не давало йому спокою та що він мусів відатися в руки поліції.

СЛІДСТВО НАД ПОДРУЖАМИ ДІТИЙ.

НЮ ЙОРК, 13. марта. — Фундація Расела Сейджа оголосила висліди своїх розслідів над подружами неповнолітних, які фундація робила від довшого вже часу.

Показується, що найбільше молодих подруж є в сільських округах та що великі міста зовсім не стоять в сім згляді напереді, як се звичайно думається. Показалося теж, що діти імігрантів женються тут в старшім віці, як роблять їх народности в старому краю.

САМОВБИЙСТВО ЧЕРЕЗ БЕЗРОБІТТЯ.

НЮ ЙОРК, 13. марта. — В Брукліні пoповнив самовбийство пробившися 71 разів своїм ножем, Антін Зерніцкий. Як показує поліційне слідство, причиною самовбийства була роспука через брак праці.

НАПАД НА БАНК.

ТАКЕГОВ, Ню Джерзі, 13-го марта. — Нині рано напало на Текегов Нешенел Бенк трох опришків, та постріливши віцепрезидента банку та побивши тяжко касієра та його жену, забрали з каси 6,000 долярів в готівці. Опришкам удалося втекти з банку й з міста, але за містом вони вдарили автом в дерево та мусили пішком втікати в ліс. Тут їх обскочили поліція та добровольці, і по короткім стрілянню примусили до здачі. Їх арештовано під закидом рабунку, до котрого вони зараз признались, але поліція каже, що вони будуть відповідати за морд, бо віцепрезидент вже помер з рани. Гроші від них відобрано майже всі. Всі три вони молоді люди 19, 20 та 22 літ.

САТИРА НА ВІЦЕПРЕЗИДЕНТА.

ВАШІНҐТОН, 13. марта. — Сенатор Норис написав сатиричну (здливу) поему про невдачну їзду Доса до сенату на ратунок Ворена. Автор порівнує сю їзду зі славною їздою Рівса, що підчас революційної боротьби їхав розбуджувати революціонерів, до виступу проти англійських жовнірів.

ПРИГОДА СПІВАКА.

НЮ ЙОРК, Н. Й., 11. березня. — Вчера вечер сталася прикра пригода німецькому співакови Куртови Тавхерови в Метрополітен Опері, коли співав свою ролю в опері Ваґнера Зіґфрід.

Він наблизився до отвору на сцені, та не бачучи її ізза парової мраки, несподівано схитнувся й упав у неї. Він упав у пивницю завглибшки 40 стіп, де повно всякого каміння й зелізя.

4,000-на публика в опері бачила сю пригоду і вся зжахнулась, але Тавхер мав щасте, бо лише потовкся і поранився, але не потерпів важких покалічень.

Він вийшов при помочі других на сцену і співав далі. Публика успокоілась і привитала його радими оплесками.

УКРАЇНЦІВ НЕ ЗНАЮТЬ.

Недавно у Варшаві на телеґрафічних дротах появився червоний прапор, на якім був напис; „Хай живе спілка польських робітників і селян з робітниками російськими, білоруськими і жидівськими". Дарма, що наші комуністи перейшли під опіку польських комуністів; слово „український" для них таксаме, як і для паінв.

ПОСМЕРТНІ ЗГАДКИ.

Дня 25. лютого коло години 10. мінут 20. в ночи помер в Рочестері, Ню Йорк, член Українського Народного Союза Антін Луцишин.

Покійний походив зі села Данильчі, роґатинського повіту, в Галичині. До Українського Народного Союза вступив він дня 19. лютого 1922. року. Працював тут в Мувінґ енд Картинґ Ко. при тяжких машинах. При праці застудився тяжко, та був спаралізований. Через цілий рік мучився, а його жена удержувала його весь сей час на фармі. Покійний оставив жену й четверо дітий, з них двоє в старому краю.

Земля Йому Пером

Дня 28. лютого сього року помер в місті Рочестері, Ню Йорк, Василь Британ, член Товариства Вільні Козаки, від. Українського Народного Союза 316.

Покійний походив зі села Настасшин, рогатинского повіту в Галичині. До Українського Народного Союза приступив в місяци грудни минувшого року. В суботу, дня 28. лютого, пішов він по вечери до мувинґ пикчерс" і тут підчас представлення занепав нараз на серце і помер. Покійний лишив в старім краю жену й трое дітий.

Земля Йому Пером

БІДА З ПІЛСУДСЬКИМ.

В польськім соймі від довшого часу йде остра боротьба о Пілсудського. „Лівиця" бажає собі повороту Пілсудського до служби в армії і іменовання його начальним вождом польської армії.

Правиця поборює Пілсудського як військового авантурника і непатентованого вожда.

В соймовій комісії для військових справ йде вже від кількох місяців сварка в тій справі.

ХАРКІВ.

На першого падолиста м. р. число людности в Харкові виносило 353.270 осіб.

СЕКТА УБИЙНИЦЬ ДІТИЙ.

На Мадаскарі (остров коло Африки на Індійськім Океані) зауважено від довшого часу неприродне зменшуваннєся числа дітий. Показалося, що знайщовся там пророк, який заложив окрему секту і голосив у ній, що островом опанували злі духи і що можна їх переблагати жертвами невинних дітий. Належачі до секти жінки, очивидно, вірили свойому пророкови і вбивали своїх дітий.

НАГЛИЙ СУД У ЛЬВОВІ.

Дня 13. м.м. на основі присуду наглого суду розстріляно бандита Павла Судола, вбийника о. Дуркота. Молодшого його брата Кароля, помилував през. Войцеховський.

ЯК ЗБИШКО ХОТІВ ПОБІДИТИ ГАРКАВЕНКА?

Шикаґо, Ілл., 11. березня. — Український силач Александер Гаркавенко боровся з відомим польським силачем Володиславом Збишком (Зі Станиславова). На борню прийшло богато тутешних Українців, Поляків і Москалів.

Боротьба була вельми завзята і тревала 50 мінут. Збишко атакував Гаркавенка з усіх сил, але Гаркавенко завдяки своїй незвичайній силі відбивав легко усі атаки. Тоді Збишко боячись поразки допустився неправного вчинку, виломивши Гаркавенкови палець у нозі.

Гаркавенко повідомив про се комісію і запротестував проти неправного способу боротьби.

Наслідком того перервано боротьбу. Публика з обуренням кричала проти Збишка.

Гаркавенко тепер лежить дома, бо не може ходити, поки не загоїться вивихнутий палець.

Володислав Збишко не вперве так бореться, як в Шикаґо. Тому кілька тижнів він боровся в Ню Йорку з московським силачем Іваном Заікіном і повалив його ударивши в болюче місце в черепі голови (де Заікін мав давнійше дуже тяжку рану). Заікін обжалував його, що він зробив се нароком, провідавши наперед, де він має рану, від удару в яку його запоморочило.

Тепер Заікін визвав Збишка на ґрецько-римську боротьбу. Збишко вважає себе чемпіоном сеї боротьби, але Заікін каже, що безправно, бо се він чемпіон, і щоб се доказати готовий боротися зі Збишком. Безплатно, віддаючи Збишкови весь збір каси за вступ на салю, де буде борня.

АРАБИ І ЖИДІВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ В ЄРУСАЛИМІ.

Арабський виконний виділ проклямує ґенеральний страйк в Єрусалимі на 1. квітня с. р., то є на день, в якім має відбутися відкриттє гебрейського університету. Та Жиди всетаки будують за домом університету трибуну на 2,000 осіб, що мають взяти участь у відкриттю університету.

ПРОЦЕС МАДЯРСЬКОГО МАҐНАТА ПРОТИ ЦІЛОГО СЕЛА.

Будапештенські ґазети звідомляють: У суді в Надяхпад відбудеться цікавий процес. Позовником є ґраф Фридрих Сехені проти всіх мешканців села Петерґіза. Сехені винайняв кусень поля мешканцям того села. Мав дістати чверть ваґона збіжжа за аренду. Досі не одержав, тому Сехені виступив зі скаргою проти кождого мешканця. Адвокат Сехенія дав видрукувати в друкарні позов, щоби доручити кождому мешканцеві. На розправі мусіти-ме явитися ціле село!

Французи кажуть, що приходить конець Лізі Народів.

ПАРИЖ, 13. березня. — З причини невдачі пляну Бенеша на останній сесії Ради Ліґи Народів запанувало у французьких політичних кругах велике розчаровання щодо нації на Ліґу Народів. Тепер Французи вже говорять про конець Ліґи, яка, кажуть, виявила нездатність сповнити свою місію і тому підносять клячі, щоби Франція полягала на власних силах і сама скріплювала своє становище в Европі.

УПАДОК ПЛЯНУ БЕНЕША — НАДІЯ НА АМЕРИКУ.

ЖЕНЕВА, Швайцарія, 13. березня. — Члени Ради Ліґи Народів і представники малих державок були нині дуже прибиті ізза упадку пляну Бенеша.

Найбільше прибиті Французи і Поляки, які приїхали сюди для аґітації за охороною польських границь.

Одні Англійці спокійні і кажуть другим, що тепер може президент Кулидж скличе нову міжнародну конференцію, яка вирішить питання про розоруження й охорону держав.

РОСІЯ ОГОЛОШУЄ ОФІЦІЯЛЬНО ГОЛОД НА УКРАЇНІ.

МОСКВА, 13. березня. — Російський комісаріят внутрішньої торговлі оголосив офіціяльно, що голод вже опанував майже цілу Україну, а саме губернії: Київську, Катеринославську, Подільську, Херсонську, Запорожську й Одеську.

В Одеській губернії крайний голод в 16 повітах.

ОТРУЇЛИ ЕБЕРТА?

ЛОНДОН, 13. березня. — Тутешня преса подає сензаційну вістку, що президент Німеччини Фрідріх Еберт помер наслідком отроєння. Трутину, як пишуть, піддали йому монархісти.

З Берліна заперечують сю вістку.

В ЕВРОПІ ЗИМА.

ПАРИЖ, 13. березня. — В Европі нема ще жадних знаків весни, але падуть великі снігі і панує студінь.

КАЖУТЬ, ЩО АПФЕЛЬБАВМА ВИКИДАЮТЬ.

БЕРЛІН, 11. березня. — З Росії сповіщають, що „політбюро" (політичне бюро) Р. К. П. (російської комуністичної партії) усунуло зі свого складу відомого Григорія Зіновева (Гершка Апфельбавма), голову так званого „комуністичного інтернаціоналу".

Причиною усунення, як кажуть, було се, що большевицькі амбасадори Раковський, Крассін і Крестінський домагались щоб його усунено з влади, щоби закордоном не вважали, що „світову революцію" робить советський уряд, коли надії її „робить" (для своєї кишені) тільки Зіновев.

ВТІКАЮТЬ З РАЮ.

РИГА, столиця Латвії, 11. березня. — З Ковна, тимчасової столиці Литви, повідомляють, що в останньому часі зачали масово втікати на Литву еміґранти з Росії. Литовська влада боїться надмірного напливу і запорядила спеціяльну охорону границі.

ТАКИ БЮТЬ КОМІСАРІВ.

РЕВАЛЬ, столиця Естонії, 12. березня. — Вісти з Московщини й України повідомляють, що селяни таки вбивають комісарів і всяких большевицьких службовиків, дарма, що центральна советська влада раз-враз проголошує всякі нові права і привілеї для селян, щоб їх успокоїти і приєднати для своєї політики.

ВІЛЬНО УБИТИ БАТЬКА.

МОСКВА, 11. березня. — Тутешні газети подають, що тутешній суд увільнив комуніста Шведова, которого обжаловано за убиття рідного батька. Обжалований боронився, що його батько велів йому охрестити його сина, а свого внука, і за се він його убив.

„Товаріщ" суддя рішив (у своєму „комісаробудрію") що се не злочин і увільнив обжалованого.

Сей крайний упадок почуття моральности в Росії є мірилом крайного упадку советської влади.

ПОМЕР СУН-ЯТ-СЕН.

ПЕКІНҐ, столиця Котаю, 12. березня. — Вчера помер тут Сун-Ят-Сен, котрий в 1912 році був першим президентом китайської републики.

Він помер по операції рака в печінках.

В останньому часі він був головою влади південного Китаю.

АВЕРЧЕНКО ПОМЕР.

ПРАГА, 10. березня. — Тут помер у шпиталі відомий російський письменник-гумористі Аркадій Аверченко в 43-ому році життя. Він помер крайно бідний.

НА МІСЦЕ ОДНОГО ТРИ ЛИХА

До осени 1918-ого року була ще австрійсько-угорська монархія під пануванням династії Габсбургів. Була се тюрма народів у Середущій Европі. Не така страшна тюрма як Росія у Східній Европі, але всетаки тюрма многих народів, котрі стреміли до свободи і самостійности. Значить, се було одно лихо.

Се лихо розбили аліянти а головно Франція, при допомозі Америки, й оголосили самоозначенне народам, що вийшли із Габсбурської тюрми народів.

Але се тільки на словах. А наділі поділили знову визволені народи на пануючих та поневолених і на місце одної Австро-Угорщини створили чотири менші держави, де дали по одному пануючому народови й по кілька поневолених. І так вони зліпили: Чехо-Словаччину, Польщу (якій додали теж землі з Росії і з Німеччини), Румунію (так звану „велику" на місце давнійшої малої і румунської) і Югославію (на місце давнійшої малої і сербської Сербії).

Польща, Румунія і Югославія — се нові тюрми народів на зразок Австро-Угорщини, тільки далеко гірші. Вони невільництвом поневолених народів дорівнують царській Росії. Одна Чехо-Словаччина свобідний край; годі її назвати тюрмою народів, але і там Словаки, Українці, Німці і Мадяри невдоволені як було в Австрії або Угорщині.

Значить, на місце одного лиха аліянти з Америкою створили три лиха і то ще далеко страшнійші від того, яке знищили.

Сим аліянти з Америкою не розвязали питання поневолених народів Австро-Угорщини і сі аж самі мусять взятись до діла та приложити як слід засаду самоозначення, розбиваючи три нові французькі тюрми народів і творючи нові національні держави.

18-ГО БЕРЕЗНЯ

Дня 18-ого березня сього року уладжують в Ню Йорку комуністи обхід роковин париської комуни.

Можна їм обходити память маленького руху в Парижі, память проклямації з 18-ого березня, 1871-ого року, а особливо память жертв пімсти французької буржуазії над революційним робітництвом.

Не в сьому діло. Ми хочемо тільки пригадати, що се не замітні роковини парської комуни, бо 54-ті, але замітнійші, бо 50-ті, себто півстолітні, які були дня 18-ого березня, 1921-ого року, комуністи інакше відсвяткували.

Тоді то в сей день врочистий для них комісар Адольф Йоффе передав в Ризі, столиці Латвії, Польщі, на поталу польській буржуазії 8,000,000 українського і 3,000,000 білоруського чорноробучого народу.

Французькі комуністи кажуть, що за парижську комуну впало жертвою 111,000 французьких робітників, а тому 4 роки, в 50-ті роковини тої париської комуни, російські комуністи віддали на жертву польській буржуазії 11,000,000 чорноробучого народу.

В 50-ті роковини всотеро більше робучих людий віддали большевики в жертву буржуазії аніж буржуазія тому 50 літ.

І так се записано в історії російських комуністів, що голосять „визволенне" трудовому народови...

ХОТІТИ

Жиди доказали другим, що значить хотіти щось осягнути. Вони стратили державу; забули мову і розсипались по світі. Але вони хотіли бути собою. Хотіли при помочі своєї старої релігії задержати свою культуру і расу. Хотіли перемогти увесь світ, що був проти них. Хотіли відбудувати свою державу. Хотіли бути всесвітнім чинником.

І ужили всіх духових сил своїх для сеї мети. Держались у єдности і працювали.

А нині?

Нині вони не перестали бути Жидами. Свою стару релігію і культуру задержали. Давню мову обновили і творють в ній нову літературу. Палестину обновили яко жидівську державу, хотяй там лиш 10% Жидів. Там строють університет в старій еврейській мові. В минулий четвер з Ню Йорку відплив до Палестини перший корабель під жидівським прапором.

Сьогодня Жиди панують у фінансовому світі і се помогло їм здобути Палестину, хоч попраді вона більше арабська, бо тепер там Арабів 90%. Вони панують теж в соціялістичному світі й установили свою першу комуністичну владу в найбільшій славянській державі, Росії, і в завойованих нею краях, де їх на 140,000,000 населення всього 4,000,000, або меньше як 3%.

Усього того доконало і доконує 14,000,000 Жидів, розсипаних по цілому світі.

А се тому, що вони знають і розуміють слово: ХОТІТИ. Вони все хотять осягнути свою мету і ніхто їх не знеохотить від неї.

А що доперва могло-б осягнути 40,000,000 Українців, якби таксамо як Жиди або ще красше розуміли слово: ХОТІТИ і держались його та ішли невідступно до своєї національної мети?

БРЕШУТЬ?

В суботу подали ми телеграму з Женеви, яка повідомляла про звідомленне аліянтської військової контрольної комісії про стан зоружень в Німеччині.

Із сього звідомлення виходить, що Німеччина вже готова до нової світової війни.

Там говориться, що вона має ґенеральний штаб, кількаміліонову армію, фабрики гармат, машинових крісів, рушниць, амуніції, гази, електрику і т. д.

Значить, вже готова Німеччина до війни і навіть робить маневри, а завтра (завтра ще не означене) піде війною проти Франції.

Але лячно для Французів, або тих, хто їм вірить.

[illegible] ще американський амбаса-[illegible] має небаром поїхати яко амбасадор до Лондону, що все те лиш аліянтська політична пропаґанда.

Він каже, що Німеччина цілком розоружена і працює, а війни не хоче ані тепер ані в будучині.

Він додає, що Німці не мають жадного оружя ані амуніції і тому навіть годі їм думати про війну. Навіть при поліції лише що третій чоловік, каже він, має рушницю.

Французи мають причину брехати, бо вони хотять держати армію на німецькій території і тому зрозуміле їх звідомленне, яке вони самі склали. Але американський амбасадор в сьому не має жадного бизнесу і тому може говорити правду.

І тому Французи брешуть, а Гоўтон припечатовує брехню.

А публика з того бачить, як обережно треба приймати [illegible]

РУДІ МИШІ

Комуністичні скандали в Анґлії, Німеччині та Чехословаччині.

(Від спеціяльного кореспондента „Свободи").

„Розлізлись, як руді миші", — каже наша народня приповідка. А в чеській мові „рудий" означає „червоний" — тому й головна часопись чеських комуністів називається „Руде Право", тоб-то „Червоне Право". Отож є повна підстава називати комуністів не червоними, а рудими. А що вони в цілі Европі розлазяться в ріжні сторони, то назва рудих мишей до них знаменито пасує.

А розлазяться вони здорово, так наче-б їм то навмисне хто заподіяв. Комуністичні партії та орґанізації, які ще недавно виглядали такими грізними, нині розсипаються вдрузки. Комуністичні клітини діляться на нові клітини, ті — ті знов на нові, й так до безконечности. Комінтерн шле телеґрами за телеґрамами, підсилює закордонних „товаришів" усе новими подачками, навіть спеціяльну „тройку" вислав закордон для наведення порядку, — але хаос тільки зростає й шириться. Руді миші розлазяться, як... як руді миші.

*

Найтяжчий удар комунізмови нанесла та сама Анґлія, яка недавно нанесла такий удар совітському урядови. Коли Чемберлен роздер умову, заключену між Раковським і Мекдонелдом, то ще можна було потішати себе тим, що то, мовляли, консерватор, імперіяліст, буржуй і що там хочете. Але тут удар прийшов з боку власних товаришів, тут осуджуючий вирок пролунав, так би мовити, з братніх уст. І це в тисячу разів гірше, бо й потішати себе нема чим.

Усі ще памятають, якого розголосу була наробила поїздка делеґації анґлійських робітничих спілок (юній) до совітської Росії. Самі большевики про це найголоснійше кричали, хоч треба правду сказати, що анґлійські делеґати також не мовчали. У розмовах, промовах і звітах вони свідчили перед цілим світом, що в совітській державі все „all right", що там „є що шамать — є що пить" і що мало не молошні ріки в кисільних берегах там течуть.

Читали люди й дивувались: де в делеґатів розум подівся. Але той Анґлік хитрий до біса! Не то що наш неотесаний сват: що побачить — то так і називає власним імям. Калюжу так і називає калюжою, тюрму — тюрмою, ката — катом, невільника — невільником. Ні, з Анґліка не такий чоловік. Не на те його учено в школі, щоб він усе називав своїм власним імям. І він калюжу назове криницею, тюрму — місцем для відпочинку, ката — державним функціонаром, невільника — трохи заклопотаним джентлменом. О, хитрі вони й чемні, ці Анґліки!

Отож цілий світ був збитий з пантелику, чуючи, як анґлійська делеґація вихваляє совітські порядки. А комуністи справляли іменини серця: „Чули? Самі Анґліки нас хвалять — кажуть, що в нас робітникам найкраще живеться!"...

Делеґація повернула до Анґлії й так-таки від своїх слів не відперлась. Тільки одне маленьке словечко вона додала до свого захопленого звіту: **„Для Анґлії такий лад не надається".**

Чому не надається? Учені Анґліки враз зрозуміли, до чого воно йде. Зрозуміли — й відсахнулись від комунізму. Це мале словечко їм сказало більше, ніж тисячі промов. І комуністичні фонди тепер стоять в Анґлії так низько, як ніколи не стояли.

*

. .Німець також учений, тільки він не такий розбалований, як Анґлік, тому він потрібує инших способів переконання, трохи грубших і не таких делікатних.

„Процес німецької чека", який відбувся в лютім-березні в Липську, промовив до Німця зрозумілою для нього мовою. Процес виявив таку страшну картину комуністичних злочинств, що пересічний Німець — будь то робітник, селянин, чи міщанин — мимоволі мусів здриґнутись. Німецька „чека" орґанізована заходами й коштами совітського посольства в Берліні, орудувала вибуховими матеріялами страшног сили, холерними й тифозними бакцилями, шпіонажею, зрадою, — взагалі таким пекельним апаратом, яким навіть підчас минулої варварської війни ніхто не послугувався. Коли-б цей апарат одного дня був пущений в рух, то ціла Німеччина обернулася б у пекло.

І Німець собі сказав: „Так он ви, братчики, як виглядаєте? Від комуністичної літератури ви вже переходите до холерних і тифозних бакциль? То най же дідько з вами знається, а я не хочу!"...

Липський процес викликав глибоку крізу в німецькій комуністичній партії. Вже підчас останніх виборів партія понесла значні втрати. Коли-б вибори тепер відбулись наново, то партія вийшлаб із них розбитою в пух і прах.

*

Те, що нині відбувається в **чехословацькій комуністичній партії,** більше нагадує веселу оперетку, ніж поважну соціяльну драму. Але такі вже тут „добродушні" відносини панують, що навіть великі суспільні конфлікти виглядають трохи комічними.

Москва давно нарікала на чеських комуністів, що вони не досить революційні. „Робіть революцію! Виступайте!" — все гримав комінтерн. Ще на Закарпатю справа так-сяк ішла: там одна Свалява дала трьох убитих... Але Москву цікавлять великі чеські осередки: Прага, Брно, Пільзень. Треба, щоб **тут** був „шум", щоб **тут** буржуазія тремтіла перед тінями Леніна й Зиновева.

Під натиском Москви партійний зїзд обрав у місяці листопаді більш революційну управу. На місце умірковавого Шмераля прийшли Німці й Мадяри. На місце колишніх соціялістів прийшли „вроджені" комуністи.

Але в Чехах не так-то легко робити соціяльну революцію. Люди мають роботу, незле живуть, користуються високорозвиненою системою соціяльного обезпечення. Довелось отже чекати аж цілих три місяці, поки трапилась нагода викликати маси на вулицю. Цею нагодою послужила доріжня, яка останніми часами дає себе в знаки й Чехам.

Дві комуністичні демонстрації, влаштовані в місяці лютім на вулицях Праги, скінчились дуже плачевно. Робітництва на демонстрації прийшло мало, поліція поводилась гуманно, убитих не було. Тимчасом провідники оскандалились невимовно: вони першими повтікали, ховались по кавярнях пючили...

Кінець-кінцем замісць революції в Чехословаччині вибухнула революція в комуністичній партії Чехословаччини. Скандальний вислід демонстрацій дав притоку поміркованим комуністам повстати проти нових проводирів партії. Останні відповіли на це тим, що виключили одного поміркованого (Бубніка) з партії. Але Прага — не Москва. Коли Москва зліквідувала Троцького, то цей і не писнув, бо не мав де і як. А Бубнік счинив страшенний галас. До Бубніка прилучився Вармбрун. За них заступились цілі робітничі райони. Повстала така колотнеча, що тепер московські попихачі вже й самі не раді, що її роздмухали.

Тимчасом „ліві" криють „поміркованих", а „поміркованi" лівих. Той колись спроневірив робітничі гроші, цей служить у поліції, той невідомо звідки купив собі вілю, цей судився за крадіж... У часописах обох таборів аж кипить! А чеський статечний робітник собі думає: „Так ось ви які, голубчики, коли скидаєте маски! Ну ж і бридкі у вас пики, цур вам і пек! Краще вже з нечистим стрінутись, як звами!"...

І чеські руді миші розлазяться анґлійські та німецькі. Скоро вже й розлазитись не буде кому: геть-чисто всі порозлізаються!

Прага, 28, лютого.

Радянин.

ДОПИСІ.

ГЕМТРЕМК, ДІТРОЙТ, МИШ.
Славна громада.

Ану котра громада нас збітувала з колядою сего року? Просимо подати до часописи Свободи. Так пише громада Вунсакет Р. Ай.

А я також, хотяй не колядник, а також спитаюсь: ану котра громада збітувала з колядою, того року, бо Гемтремк, Миш. також ходив колядувати, і також може, бо має чим, повеличатися, тілько чомусь мовчить, а чому? Певне тому, що не хоче виславляти себе. Наша громада потиху колядує, збирає поміч зі всіх сторін на всілякі способи і потиху посилає поміч впрост до краю, або через Обеднанне. Я хоч точно не знаю, кілько Гемтремк заколядував, але подаю тілько, кілько я приблизно довідався. Тов. Січ, Сотня перша і друга заколядували 443 доляри і 50 центів. З того вислано на Рідну Школу до краю впрост 220 дол. оплата 4 дол. 65 цнт., а на Січову пресу 218 дол. і 85 цнт. Школярі заколядували 103 дол., з того 60 дол. на Р. Ш. через Обеднанне, а решта осталась на місцеву школу. Сестрицтво, котре єсть при церкві також заколядувало поверх 150 дол., з того на Р. Ш. 25 дол. а решту то вже не знаю де, чи всі остали при церкві чи вислали до Філаделфії на сиротинець (здається 50 дол.) Тов. співацьке ім. Котляревського також колядувало, але я не знаю, кілько заколядувало і нащо коляда та пішла. Ну і щож ви скажете на се, чи збітували ми вашу громаду чи може знайдесь котра друга громада, щоби збітувала нашу громаду, або скажіть, з кого брати примір, бо крім тої коляди місцеве Обеднанне з Гем-[illegible]лає народний податок 275 дол. до Обеднання в Филаделфії. А може єще скажете, що вас не збітували, або може брати з кого примір. В нашій громаді єсть народних помічників досить, тілько нема кому написати, бо у нас, всьо робиться потиху (в місци голосно) а булоб ліпше, щоби хто все писав, що у нас робиться, бо може би другі громади брали примір і собі так робилиб. На жаль у нас нема кому написати, а я радби та на жаль не вмію також хвалити, а єсть за що.

На тепер кінчу, а як почую знова дещо гарного, то може знов напишу.

Неколядник.

БАЛТІМОР, М. Д.
Посвячення прапора і збірка.

-День 22. лютого зістане записаний в історії Українців в Балтімор як день великого свята. В той день відбулось посвячення першого українського прапора в Балтімор, а дуже можливо, що й першого в стейті Меріленд, а саме товариства Преств. Тройці, 320 відділу У. Н. Союза, при участи всіх місцевих братств і сестрицтв, а то: Братства св. Михаїла, від. 55 У. Н. С., Братства св. П. П., від. 81 У. Н. С., Братства св. Андрея, Соєдененія, Сестрицтва св. Анни, від. 148 У. Н. С. і Сестрицтва церковного. Перед свяченнем прапора місцевий парох, о. В. Маньовський виголосив принагідну проповідь, в котрій пояснив значінне прапора і його історію, минувшість і будучність, котра чекає єще той прапор. По богослуженню, як звичайно буває, люди сходяться на гостину до знакомих. Зійшлось пару гостий і до дому Йосифа Семенків як знагоди небувалого внас єще дотепер свята, та переняті щирою патріотичною проповідю в церкві пішла бесіда про минуле, теперішне і будуче. А щоби наше будуче було краще від теперішного, то пішла бесіда про школу. Говорилось в першій мірі про рідну школу таки тут в Америці, а передовсім в Балтімор. Піднеслось, щоб вибрати шкільний комітет в як найблизшім часі і щоб той комітет постарався о зорганізованне дійсної школи і щоб наука відбувалась в кождий день і щоб кожда укр. дитина знаходилась в своїй рідній школі. Не забулося про рідну школу і в Галичині. На зазив д. Ю. Дипського присутні зложили на Рідну Школу в Галичині $15.75, котрі то гроші вислано до „Обеднання". Жертводавцями були:

Г. Шулка $2.00; Ю. Дипський, Н. Біленький, А. Шандровський, Н. Міськів, М. Шандровський, Н. Мирпаш, Я. Семенків, П. Семенків, И. Семенків, Т. Семенків, Ан. Семенків, І. Микитюк і М. Зварич по $1.00; П. Чайковський 50 ц. і І. Медвецький 25 ц. Разом 15.75.

Жертводавцям щире спасибі.

Треба згадати, що в тім то домі 15-го лютого 1025 зібралося $1.00 для інвалідів в Галичині, котрі вислалось також до Обеднання.

„SVOBODA" (LIBERTY),
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays, at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 8, 1879.
Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES:		ПЕРЕДПЛАТА:	
Three cents a copy.		Поодиноке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates:		В Джерзи Сіті і Заграницею:	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$ 2.75

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.
За оголошення редакція не відповідає.
З Канади належить висилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.
Телефон „Свобода": 498 Montgomery. Тел. У. Н. Союза: 1838 Montgomery.
Адреса: "SVOBODA", 83 GRAND STREET, JERSEY CITY, N. J.

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ.

МОНЕСЕН, ПА. Дня 8. марта случилося в нас велике нещастє. Семенець Данило, член Бр. св. Петра і Павла, від. 338 У. Н. Союза, хотів спалити рекси в печи, котра огріває хату, і коли рекси нехотілись палити, він наляв карасини в піч. В той час поломінь вибухла так нещасливо, що запалилася на нім одіж. На нещастє не було в той час нікого дома. Не міг загасити огонь на собі, упав на цемент горіючи так довго, поки аж сусіди побачили дим на вікнах. Коли прийшла поміч він вже цілий лежав в огни. Прикликано лікаря і відставлено його до шпиталя, але по 3-ох годинах тяжких мук помер.

Семенець Данило належав до Бр. і У. Н. Союза через 12 років. Зіставив жінку і 7-річну дівчину, котру взяв за свою. Се нещастє може послужити для тих, котрі кажуть, що їм не треба обезпечатись в жаднім Союзі, бо мають роботу безпечну у фабриці.

Небіщик робив в фабриці через 15 літ і нічого йому не сталось. Але в хаті дома сталось нещастє і смерть.

Поклик до тих, що не є обезпечені: Ставайте в ряди У. Н. Союза, запишіть себе, свою жінку і діти, бо ніхто не знає, де єсть безпечно і де нас чекає смерть. — **Ф.**

Іст Гамонд, Інд. В сій місцевости живе досить споре число Українців майже всі фабричні робітники хоч нема так много фабрик. Найбільша фабрика то є Рейл Ровд Кар Шапа, де наші Українці понайбільшій части роблять. Довший час ся шапа не робила і люди ходили без роботи, а декотрі шукали заняття по других плейзах.

Так оден наш довголітний член У. Н. Союза, Михайло Біндас, шукав роботи, а не знайшовши вертав вечером домів дня 24. січня. Нараз надїхав автомобіль і ударив вище згаданого члена так сильно, що поломав ногу в трьох місцях. Покаліченого забрано до шпиталю де лежить більше як півтора місяця, а бідна жінка з дітьми, котрих є 7-ро, найстарше має 13 літ а наймолодше 4 місяці, потребує помочі.

Звертаюся до Шан. Братств і Товариств Українського Народного Союза дооколичних і позаоколичних, поможіть о скілько можливо. Жертви слати на адресу його жени: **Марія Біндас, 187 Co. Hohe, East Hammond, Ind. — І. М.**

МИХАЙЛО УГОРЧАК,
бувший Голов. Рекорд. Секретар У. Н. Союза.

УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ А СЬОГОРІЧНА ГОЛОВНА КОНВЕНЦІЯ.

(Продовження)

Система вибору уряду в У.Н. Союзі. В проєктах піднесено гадку вибору Гол. Уряду через референдум, а вислід вибору малаби затвердити Гол. Конвенція У.Н. Союза. Ся система непрактична і дуже коштовна. Так довго, як в У.Н. Союзі є конвенції час від часу, так довго вибір Гол. Уряду може і повинен остатися після системи, яка є в організації. Скажім, що на Гол. Уряд голосують члени в відділах У.Н.С. через так зване референдум. Скажім, що такий уряд зістав вибраний, що до члена від головного пресд., аж до завідателя „Свободи". Вибір після проєкту повинен бути затверджений Гол. Конвенцією. Що станеться, коли Головна Конвенція не потвердить членами вибраний Гол. Уряд У.Н.С.? Що тоді робити? Коли конвенція має право потвердити вибір, має рівнож право і уневажнити. Тоді Гол. Конвенція сама мусить вибрати Гол Уряд на ново. Які наслідки можуть бути ніхто не є в силі того предвидіти. Одно є певним, а се невдоволеннє між членами. І це невдоволеннє може бути дуже болючим для будучого розвою організації.

Треба зробити одно з двох; або лишити систему вибору Головних Урядників, Гол. Конвенцією, як до тепер, або нехай Гол. Уряд буде вибираний членами у відділах через референдум і тоді, щоби Гол. Конвенція не мала права, ані потверджувати вибору, ані його уневажнювати, одно можливим осталобся, а се є на Конвенції проголосити вибраний Голов. Уряд У. Н. С. на слідуючу каденцію, як кажуть по американськи „некст терм". Після моєї гадки, я радив би, щоби сю справу оставити по старому, так, як статут У.Н.С. приписує Не зашкодить однак в передконвенційних проєктах на будуче ставити кандидатів на Гол. Урядників. Не одно пишеться в передконвенційних проєктах, то не зашкодить і про кандидатів писати. Однак треба бути обережним, в писанню, щоби нікого не лаяти і особисто нападати. Лаяне може принести більше шкоди чим користи. Треба памятати на Лайбел супроти Свободи і У. Н. Союза.

Зміни системи в уряді У.Н. Союза. Зі зростом організації після нової системи, показуються в практиці потреби деяких змін після моєї гадки. У. Н. Союз дійшов до становища поважної інституції і як такий повинен мати систему Гол. Уряду більше користну для самої організації і більше вигідну для членів. Головний предс. повинен бути стало в Гол. Канцелярії У. Н. С. Він повинен провадити роботу гол. організатора, мати нагляд над ульокованнєм гроший У.Н. Союза, мати нагляд над цілим маєтком і розвоєм У.Н. Союза. Хто прийде до Голов. Канцелярії У. Н. С. з Американців та з інших чужинецьких організацій, чи навіть членів У. Н. Союза гол. предс. мігби кождого, як слід обслужити. Інтересовані не потребувалиби забирати часу гол. секр. чи другим, що мають за много своєї праці до виконання на означений час. Гол. предс. мігби відвідувати місцеві відділи У.Н.Союза, організувати і нові відділі, в ролі щось подібного, як головний організатор, чи інспектор. Инші організації мають такого рода систему і вона показується дуже користною для організації. До тепер ми маємо досвід, що по части воно є користним відколи теперішнього гол. предсідат. можна бачити кожного дня в Гол. Канцелярії У. Н. Союза. Користь з того для розвою організації ми можемо бачити на власні очи. Головні секретарі можуть бачити гол. предс. кождої хвилі, коли вайде потреба і в сей спосіб організаційна машина іде вперед без вичікування днями на відповіди чи опінії гол. предс. як було перед тим.

Що воно так є, на се зложилися непредвиджені обставини. По смерти покійного А. Савки, Уряд завідателя Свободи обняв добр. С. Ядловський і в сей спосіб міг бути кождого дня в Гол. Канцелярії У.Н.С., і в сей спосіб показалося, що на будуче гол. предс. повинен стало бути в Гол. Канцелярії. Як є до тепер може бути лише до Гол. Конвенції У.Н.С.. Сьогорічна конвенція певно вибере осібно гол. предсідателя осібно гол. завідателя „Свободи". Коли так станеться, ми вернемося до давної системи, що гол. предсідатель буде далеко від централі У. Н. Союза. Як я згадав повисше ся система є некористною для організації. До тепер місячна платня гол. предсідателя виносить $50, що рівнається $12.00 тижнево. За сю платню ніхто не зможе сповняти уряд гол. предс. в сей спосіб, як я повисше згадав. Одинокий спосіб є платити гол. предсідателеви тижневу платню в висоті можливій на прожиток з родиною. Хто буде гол. предсідателем залежить від вибору Гол. Конвенції

Другу зміну, думаю, повинно зробитися з урядом головного касієра. Сей уряд може сповняти гол. фінансовий секретар У. Н .Союза. Давнійше це може не було практичне, не можливим, однак тепер є більше чим можливим, і я сказав би, конечним. Працю можна поділити так, що гол. предс. і головні секретарі зможуть сповняти все точно і на означений час. Зміною сього рода можна ощадити дещо на видатки, а коли показалобся, що потреба доложити, то це не змарнований видаток, бо він принесе велику користь для У. Н. Союза. У. Н. Союз є бизнесова организація під кождим зглядом і як така мусить бути проваджена бизнесово. В кождім бизнесі треба вперед зробити вклад, а опісля користати з сього вкладу. Про се знає кождий, хто є в бизнесі, без зглядy на се, який се бизнес. Нам потреба завести систему кориснійшу для організації У. Н. Союза Кому добро і розвій У. Н. Союза лежить на серцю, думаю, що погодиться з моєю гадкою бодай в части.

Слідуюча Головна Конвенція У. Н .Союза. Много членів подає проєкти, коли повинна відбуватися Гол. Конв. У. Н. Союза. Я думаю, що передовсім треба памятати, що головна річ, або підстава, як часто конвенція повинна відбуватися є конвенційний фонд. Члени У. Н. Союза складають по 5 цнт. місячно на сей фонд. Коли конвенційний фонд дійде до суми, що вистарчить на покриттє видатків конвенції в протягу 4 років, тоді можна скликувати конвенцію, що 4 р. Колиж конвенційний фонд, кажеться не вистарчаючим, тоді треба Гол. Конв. відложити на один рік пізнійше. На покриттє видатків Головної Конвенції не можна уживати других фондів, як посмертного, резервового і бідних. Найлучше є щоби ся постанова остала, як до тепер, т. е., щоби Гол. Конв. відбувалася, що 4 роки, з тим, що Гол. Уряд буде мати право відложити на рік пізнійше, коли конвенційний фонд покажеться невистарчаючим. Ми в дійсности маємо конвенції кождого року, се є річне засіданнє повного (виділу) Гол. Уряду У. Н. С. Се засідання можна порівнати до Гол. Конвенції до певної міри. Хто має які справи до полагодження, не мусить ждати до Гол. Конвенції, а може їх предложити на засіданню Гол. Уряду кождого року.. Колиж однак є справа, що не може чекати до Гол. Конв., чи річного засідання Гол. Уряду, то і на се є в нас рада і спосіб, а се власне є референдум, голосованнє членів по відділах У. Н. Союза. Можна сказати одним словом, що до теперішні системи в У. Н. С. щоб до Конвенції і річного засідання Гол. Уряду, голосовання членів по відділах через референдум, не потрібно зміняти. Що до слідуючої Гол. Конвенції, я би пропонував, щоби ся відбулася в Вашингтоні, столиці держави. При сій нагоді наші делєгати моглиби мати нагоду звидіти державні будинки, бачити конґресові засідання і звидіти много історичних річей. Колиб було можна порозумітися з иншими нашими органіазаціями. булоб пожаданим, щоб і вони на сей час скликали свої конвенції до Вашинґтону і щоб також Обєднаннє, могло скликати Укр. Конґрес на той час до Вашинґтону. В той спосіб можнаби при не великих видатках спільно задемонструвати перед Американцями українські політичні домагання. Хотяй до сего, ще далеко однак не від річи булоб мати щось подібного в пляні на будуче.

Для У. Н. Союза не робить великої ріжниці, де слідуюча Конвенція відбудеться. Видатки будуть майже однакові, а користь не буде однакова. Бо коли треба ще що иньшого при сій нагоді порушити, це є адвертайзмент загально українськoї справи перед Американцями. Добрий адвертайзмент у відповідному місці завзігди оплатиться.

Осідок У. Н. Союза, до тепер в Джерзи Сиtі, Н. Дж.. Дехто подає, щоб перенести осідок У. Н. С. до иньшої місцевости не подаючи поважної причини. У. Н. С. се фінансова організація, яка має крім асекураційного бизнесу друкарню і видавництво часописи „Свобода". Сего рода організація повинна бути чим блище фінансового центра Америки. Таким центром є власне Ню Йорк. Чим блисше Ню Йорку, тим вигіднійше для друкарні і видавництва. Джерзи Сіти є гейби передмісте Ню Йорку. Ріжниця хиба та, що в Ню Йорку далеко більшей рент і податки, чим в Джерзи Сіти. Перепроваджeннє друкарні і иньшого інвентару У. Н .Союза до иньшої місцевости потягнулоби за собою великі видатки, що найменьше 10 тисяч долярів, і з сього не булоби найменьшої користи.

На мою думку осідок У. Н. С. хай оставиться на старім місци. Будучність покаже, чи потреба буде зміняти осідок організації.

Часопись і друкарня „Свободи". Відколи У. Н. Союз (від 1908 р.) перебрав на себе друкарню і видавництво Свободи майже від того часу даються відчувати невдоволення і нарікання на адресу Свободи. Майже перед кождою конвенцією У. Н. С. подаються всякі проєкти, що до видавання Свободи. На самих конвенціях нераз виринали критики і вивязувались довгі дискусії над сим питанием, та вони, як видно з минувшини не поправили невдоволених сторін. Перед сею Головною Конвенцією рівнож чуємо про всякі вимоги від Свободи на будучність. Після мого погляду головна причина деяких нарікань є те, що многі члени мильно розуміють видавництво і друкарню Свободи при У. Н. С. Як щоб воно не було так, то многі не ставилиб таких домагань, які не є можливі до переведення.

Перше всего треба знати, що У. Н. С. перебираючи на власність Свободу, вложив на неї відповідний капітал, який був потрібний на отворення бизнесу видавничого і друкарського. Більше У. Н. Союз на сю ціль давати не може і на се не має осібно призначеного фонду. Отже Свобода мусить себе сама удержувати і прихід з її бизнесу мусить покривати всі видатки, а то, папір, фарби до друку, плятні робітників, ренти, машини, світло і все, що є потрібне до ведення друкарні. Дехто нарікає, що Свобода числить за оголошення балів, представлень, пікніків, концертів і т. ин. Се дуже дивне нарікaннє та протестованнє безпідставне. Товариство, чи брацтво уряджує таку забаву на бизнес. Свобода поміщуючи оголошення мусить заплатити робітника, що складає се оголошеннє. Таке оголошеннє мусить бути заплачене в такій мірі, як коштує Свободу робітник і чорнило. Оголошеннє бизнесового підприємства даром булоб для Свободи стратою.

Оголошення відділових мітинґів Свобода містить даром і то є все, що відділи У. Н. С. можуть за дармо жадати від свого органу. Адвертайзменти ріжних фірм повинні бути у Свободі, як і в кождій иншій часописи поміщувані. Се є одинокий прихід, котрим часопись може покривати недобори. Свобода за оголошення того рода не відповідає. По просту містить їх так, як иньші часописи містять. Колиб наші бизнесмени давали доволі оголошень своїх бизнесів до Свободи, тоді Свобода не містилаб оголошень чужих фірм. В Америці не лише часописі містять оголошення, але навіть на балевих програмах є оголошення, се є кождому знаним.

Нарікання дописувателів, що їх дописи не хоче Свобода поміщувати, також не є оправдані. Інформаційні дописи, се річ пожадана для часописи, однак хто дописує особисті лайки на своїх противників, сего не можна назвати дописею і такі дописи приносять шкоду і процеси за поміщування Лайблів.

Що до того на кілько сторін Свобода повинна виходити і як часто в тижни буде залежати від того, скільки Свобода буде мати на се фондів. О скільки мені є відомо, то 30 цнт. які члени У. Н. С. платять, що місяця на Свободу, не є вистарчаючими на покриття видатків видання Свободи в такім форматі, як тепер Свобода виходить. Коли Гол. Конвенція ухвалить побільщити Свободу, то певно мусить ухвалити висші вкладки членів У. Н. С. на Свободу.

Що до способу і напряму редаґовання Свободи, то це не є легка справа до полагодження. Проте не можна много писати, не знаючи докладно внутрішних відносин редакції.

Хотячи видати безсторонну і користну опінію потреба конечно мати інформації обох сторін, то є членів-читачів і тих, що Свободу видають. Однак після моєї гадки, не є практичним, ані користним для У. Н. С. в сій справі полемізувати в Свободі. Сю справу ліпше оставити до розглянення і полагодження Гол. Конвенції. Щоби справа Свободи взагалі вийшла, як найкориснійше я пропонував би слідуюче:

На Головній Конвенції вибрати спеціяльну комісію з пятьох членів з делєгатів Голов. Конвенції. Ся комісія повиннаб переглянути і провірити систему видавання Свободи від редакційної комісії аж до завідателя друкарні. Вона зможе переслухати всі інтересовані сторони, як редакцію так і адміністрацію. Провіривши, як слід комісія зможе здати звіт повному конвенційному засіданню додаючи від себе можливий плян на будуче, як Свободу видавати, щоби задоволити домагання членів У. Н. С., і яких фондів на се потреба. Праця такої комісії може показатися дуже корисною на будуче в У. Н. Союзі, а самій Конвенції зможе заощадити много часу над придуманнєм способів, про ваджeння Адміністрації і видавання, чи редаґовання Свободи. Бо лекше буде Головній Конвеннції проводити дискусії над пляном поданим висше згаданою комісією, ніж самій конвенції загальний плян придумувати. До комісії повинні бути вибрані люди безсторонні і оскілько можливо бизнесові, і маючі, яке таке поняття о видавництві часописей вАмериці.

Представительство У. Н. С. Гол. Урядником, де окажеться потреба, є користним для організації. Се практикується в других народів, в ріжного рода організацій, то і в нас інакше не повинно бути.

Длячого дописувателі проєктів сего не похваляють, не можу розуміти. Я є певний, що кождий гол. урядник бувби дуже радий, як би не потребував виступати, яко представник У. Н. Союза, чи на зізді, чи на вічах і т. п.. За сею почестю гол. урядники не шукають, а по просту часто є змушені сей надурядовий обовязок сповняти. Як би то виглядало, як би головні урядники ріжних організацій десь посходилися на якісь збори як звичайні гості. Хтось скажім на сцені просить предс. Провидіння. на сцену, щоби той сказав пару слів. Він се і зробив. Опісля просить предс. У. Роб. Союза, він також не відмовив. Опісля просять предс. У. Н. Союза, а сей вийде на сцену і скаже слухаючим гостям: Панове, мені Гол. Конвенція заборонила до вас говорити, так довго, доки я буду в Гол. Уряді У.Н.С. Що тоді подумають слухачі-гості на сали. Певне скажуть: от тобі демократизм в У.Н. Союзі. Се не муситься відносити лише до предс. Воно відноситься до котрого небудь головного урядника чи редактора. Забороняти ухвалою конв. брати участь котрому небудь головному урядникови у громадянськім життю, це некультурна жорстокість. Ми повинні настоювати власне, щоби члени Гол. Уряду всі і всюди виступали на ріжних сходинах, де після їх опінії покажеться корисним для У. Н. Союза. Лише в сей спосіб зможемо поширити нашу оранізацію між українським народом в Америці.

(Докінчення буде).

КОНВЕНЦІЙНІ ПРОЄКТИ.

140.

Фултон, Н. Й

Нині дочитався 38 проєкт, і роздумавши над ними приходжу до заключення, що усі проєктодавці крутяться коло тих одних справ, як вибір уряду, час і місце конвенції дієти делєгатів і т. и. Се та сама історія що буває перед кожною конвенцією. Тільки пару проєктодавців хиба лиш випадково напіткнулись на так важну справу, а именно школа. Се власне спонукує мене подати свої погляди на сю справу, бо уважаю се а одну з найголовнійших на еміґрації. Ся справа є так занедбана, що дійсно аж встид признатись, бо по 20 літнім істнуванню Союза майже нічого не зроблено для сеї справи. Хотяй вже кілька проб роблено попередними конвенціями, але збілянсувати сю працю нині то то дійсно виходить нічо!

Панове делєгати! — Поставмо собі таке питанне: Що станеться з У.Н.С. за слідуючих 25 літ? Хто з вас може відповісти на се питанне і як? Хиба се, що наша організація, як українська перестане істнувати. А що так воно буде, то прошу прислухатись до фактів. Іміґрація з краю майже замкнена і нема виглядів на полекшення, але противно на заострення іміґрації. Теперішні члени не будуть вічно жити.

Нових членів не мож буде здобути, бо не буде сирівця з краю. Діти наші не будуть вишколені в українськім дусі, бо не мають укр. школи, отже відвідповідь проста, не буде кому провадити справ на місци в відділах, бож по анґлійськи не мож буде переводити книг і т. д. А коли не буде кому працювати на місці, так і не буде відділу. А як нема відділів так і нема Союза.

Ви знаєте, що головні урядники не можуть так успішно орґанізувати членів, як члени, чи урядники на місце по відділах.

Може хто скаже, так ми маємо молодечий Союз, Отже ті члени, коли доростуть, то певно то певно стануть членами Союза старого. Так се правда, але щож з них, вони не будуть могли, ан читати своєї часописи, ан писати, чи провадити книги відділу. А хтож се робити буде?

Дехто може скаже; га! Таж маємо досить шкіл при церквах, де діти учаться по українськи, прошу дивитися на сю справу здорово. Діти вивчені під церквою будуть дітьми церковними, а не українськими.

По друге, що сі діти доси приймаються українства, доки жиють родичі, котрі задля браку знання анґлійської мови говорять з ними по українськи. А коли вони доростуть, так зливаються з Американцями, тай вже пропащі для української нації. На се ми нині маємо може й тисячі доказів. Отже, щоби цему запобічи, недопустити до сего, ми як добрі будівничі, котрі думають про будуччину Союза мусимо над сим застановитися дуже а дуже серіозно, щоби потому не було за пізно.

Ми не будьмо тими пізними Іванами, бо ми й так зі своєю працею в Амерці есьмо около 15 літ в заді в порівнанню з другими народами. Отже, щоби се хотяй в части направити, а ставлю проєкт:

Український Шкільний [illegible]

Сю задачу може виповнити лиш У.Н.С., бо таку працю муситься робити організаційно, а не індивідуально. Бо така справа потребує **організації, звязи та централі!** А що нині тої звязи централі нема, тому українське шкільництво так низько стоїть. Мій проєкт такий:

1. Най конвенція вибере Шкільну комісію, або Комітет з чотирох членів, а головою сего комітету, мавби бути гол. предсідатель, а секретар з членів сего комітету, решта члени.

Сй комітет мав би за задачу зорґанізувати всі школи, котрі тепер істнують і при помочи відділових урядників орґанізувати нові, по місцевостях. Видати Укр. Амер. Буквар, бо дотеперішне виданне краєве не надається майже зовсім, бо там є богато річей, котрі є майже цлком не зрозумілі для тутешних дітий. Тут треба видати Буквар, котрий би був застосований більше до життя американського, а тим самим бувби більше зрозумілим для дітий, котрі про життя й обставини краєві не мають найменшого поняття.

Той комітет мав би також за задачу розсліджувати на місцях при помочи відділового уряду, чи там є укр. школа? Яка?, А як нема, то чому? Що є перешкодою і т. д.

Дальше, щоби конвенція ухвалила „Фонд шкільний" а на сей фонд від кождого члена по три центи, що приносилоби місячно около 500 дол. Сей комітет мавби розпоряджати тими грішми в сей спосіб: оплатити адміністрацію т. є. секр. кошта членів комітету на засіданнє, котрі малиб відбуватися так часто, як вимагалиб справи і що мавби рішати гол. предс. Союза.

Видати Буквар. Де потрібно булоб помочи місцевій школі таку поміч дати, як на рент галі, чи платня учителя.

Зорґанізувати всі здібні сили до навчання дітий і розсилати їх там, де уважалиб за потрібне. Так само сей комітет мавби нагляд і над У. Н. Домами, котрих тепер зачинається богато орґанізувати, і сим давати вказівки, як закладати і т. д.

Сим панове делеґати зробимо велике історичне діло, бо підложим підвалини сильні під нашу інституцію, а коли підвалини сильні, так ціла будова стояти буде сильно і довго, та будучність Союза буде запевнена.

2. Тепер про редакцію: Прошу приглянутись фактам, 3 членів редакційного комітету, 2 редакторів 2—3 дописувателі з Европи, разом около вісім до видання одної на 4 сторони ґазети. Правда що смішно? Вісім людей, а 4 сторін. А передруків повно! А оголошення?

Ми мусимо над сим подумати! Чи не лучше запрягти тих панів між людей по місцевостях до орґанізовання шкіл? Вони моглиб богато зробити на місци, але не через ґазету.

Проект: Скасувати Редакційний комітет. Вибрати одного відвічального редактора і нехай він кермує редаґованнєм Свободи, нехай він бере собі помічників, чи кореспондентів зо одобреннєм гол. Уряду.

3. Напрям Свободи треба конче змінити трохи на більше прихильний до Радянської України. Ми мусим вже з тим по-

(Дальший [illegible])

КОНВЕНЦІЙНІ ПРОЕКТИ.

(Продовження зі стор. 3-ої).

годитись, що якийсь там уряд дістиче, та що держави його узнали. Навіть такі люди, як М. Грушівський його признали, а чейже ніхто не може відважитись сказати, що він запродав себе Москалям або Жидам. Старий край Галичина тоже вже що раз більше зачинається орієнтуватись на радянську Україну.

4. Табельку для дітий, так обробити, щоби конче виплачувати якусь суму за життя.

5. Так само попираю справу Сиротинця! Вправді булоб дещо більш проектувати,але я лишу се для другого дел., чи членів.

Таксамо прошу редакцію помістити цей проект в цілости, бо не вистарчить сказати певну ціль, але головне вказати дорогу, куди до сеї цілі дійти.

М. Бунда.
дел. від. 263
Box 53 Fulton, N. Y.

—o—

141.

Рон, Па.

Піддаю під розвагу членам і делегатам отсі точки:

1. Щоби конвенція одобрила досіщню політику „Свободи", яка стоїть на всеукраїнськім становиську независимої української держави і виступає рішучо проти т. зв. радянської влади, яка не є нічим иншим, а тільки насильною тиранією, накиненою нашому народови із Москви. Ми, Українці признамо тільки той уряд за правний і за наш, який буде вибраний вільними голосами українського народу. Теперішня влада на Україні зложена переважно з чужинців і з хрунів, які пішли на службу московським катам. Ті катюги вимордували голодом, розстрілами і страшними муками богато міліонів українського народу, а і в теперішню пору ведуть далі свою кріваву роботу. Хто чув передше за голод на Україні, на найбогатщій земли в світі? Аж за большевиків настав і настає страшний голод на тих землях, які перед тим годували й чужі краї. Крім того, що на Україні розстрілюють найкращих людий, замучують по тюрмах і змушують народ до повстання. В роспуки українські селяни хапають, що небудь в руки, щоб бодай пімститися на своїх кровопійцях. А та радянська влада тільки й на те чекає і висилає проти голодних і безробітних, своїх собак — красноармейців. Де колись пишались гарні українські села, де колись щасливо жив український люд, там нині стоять тільки опустілі хати без души живої — на такім просторі, як кілька разів ціла Галичина. І в цю пору коли це пишу приходять страшні вісти, що наші люди палять живцем себе і свої родини, щоби не зазнати страшних голодових мук. А з тими самими вістями вістями приходять й другі, що перемучений нарід зривається до безнадійного повстання проти своїх мучителів і гине від куль червоної салдатні. Хто ще й тепер поважиться обставати за тим урядом, який зве себе радянською владою, той сліпий і глухий, або яничар на службі комісарських тиранів. Радянська влада це найгірший ворог селян і робітників, бо їх всіх тримає в неволі. Як майнер-робітник і як Українець, я вважаю їх за найстрашнійших потвор на світі, а що в Галичині є такі, що хиляються у бік радянської влади, то це вони чинять з роспуки проти насильства Ляхів. Роспука це добрий дорадник. Ми бачили в Галичині вже [illegible] українци були лого- Оттак і тепер вони кажуть собі: Хай буде і сторая гірше, аби тільки разом з всею Україною а не під ненависною ляцькою кормигою. Але нашим кличем не сміє бути „з ярма під ярмо", а тільки: незалежна українська держава від угорського боку аж до кавказьких гір. Коли всі будемо тої самої думки, та за думками прийде й діло.

2. Щоби конвенція одобрила становисько „Свободи" проти Польщі і Румунії і заявилася рішучо, що з цілою енергією піде на стрічу визвольним змаганням українського народу для здобуття свободи і державної независимости.

Деякі члени пишуть, щоби „Свобода" і У.Н.С. цілковито не займалися політикою, а тільки асекураційними і культурними справами. Такий погляд погляд є на скрізь фальшивий і дуже шкдливий не тільки для національної справи, але і для У.Н.С. Я знаю, що величезна більшість членів длятого тільки стоїть в нашій організації, що вважає її, як нашу національну твердиню в Америці. По щожби мені належати, як раз до У.Н.С., если би він був звичайною компанією для обезпечення? Тоді мені вигідніще булоби взяти полісу денебудь в американській асекурації. Переважна більшість членів і я належимо до У.Н.С. тому, що наша організація держить кріпко наш блакитно-сонячний прапор, тому, що стоїть на твердім державницькім ґрунті, і тому, що каже нам любити цілу Україну, а не тільки малий її шматок. Проте треба рішучо ухвалити, щоби „Свобода" і надалі ступала сміло тим шляхом, який веде до повного національного освідомлення, а з ним до повної свободи.

3. Щоби конвенція і надалі затвердила редакційний комітет, який разом із редакторами не згубився в загальнім замішанню, а придержувався трівко тої дороги, яку йому визначила послідня конвенція.

У „Свободі" були порушені такі думки, як нині приняв вже і старий край, як н. пр. справа реміснично-промислових шкіл про незалежну фахову інтеліґенцію, про передове значіннє селян і т. д.

„Свобода" поміщувала заклики народних домів, кооператив читалень і т. и. через, що зібралися великі суми на допомогу нашим селам і містам в їх організаційній праці. Таксамо „Свобода взивала й взиває до помочі для своїх культурних і гуманітарних центрів у краю.

„Свобода" не заспала ні одної важної української української справи і за це належиться признання так редакторам як і редакційному комітетови. До того, ще треба додати, що від послідної конвенції не було ні одного процесу за обиди чести та що з каси Союза не витратився ні один цент, а не як було передше, що великі тисячі мусіли виплатитись за скарги.

Притім „Свобода" стала поважною ґазетою без лайки і особистих зачіпок, через що приєднала богато членів для нашої організації.

Поміж проектами появилось кілька таких, щоби на місце редакційного комітету вибрати відвічального редактора і поставити його під бонд..

Мабуть ні один з проектуючих не застановився, як дуже небеспечним є такий проект. Представмо, собі, що конвенція і справді приняла це внясnення і вибрала редактора, який поставив жаданий бонд. Через те, що редактор вибраний конвенцією, він ставби цілком незалежним від уряду чоловіком. Він провадив би політику „Свободи", так, як йому схотілобся.

Його бонд бувби на те, що він відповідавби за судові процеси, колиб у „Свободі" поміств, що небудь обиджаючого на якусь особу.

Але чи це [illegible]? Чий є політичний напрям у „Свободі"?

Припустім, що вибраний редактор давбися підкупити большевикам, або Ляхам, на те, щоби у „Свободі" перепачковувати большевицький інтернаціоналізм, або помаленько але трівко підкреслювати конечність угодової політики з Поляками; — що мігби хто небудь учинити проти вибраного конвенцією редактора?! Він сміявбися із всіх протестів уряду і членів, бо сказавби цілком слушно, що його вибрала конвенція, що за нього відповідає бонд, та що він відвічальний тільки перед будучою конвенцією. А до тої будучої конвенції він мігби напустити тільки отруї і такого наварити пива, що відтак У.Н.С. вже ніколи не мігби зватись і бути тою національною твердинею, якою він є тепер. Ми бачили, як лихий редактор мале не передав в руки большевиків У.Р. Союз, і ми повинні дуже вважати, щоби наш У.Н. Союз не виставляти на подібну небезпеку.

4. Щоби конвенція вибрала комітет в справі сиротинця. Той комітет мавби ще раз увійти в порозуміннє з другими українськими організаціями, так щоби ціла наша еміґрація могла взяти участь у створенню цеї важної інституції. Заразом вношу, щоби той комітет не мав права остаточного вирішення справи, але, щоби свої ухвали піддав під референдум членам.

5. Щоби скасувати „ліни".

6. Щоби член, який хоче підвисшити своє обезпеченнє дістав нову грамоту на ту суму, яку бере нову, а на давню, щоб платив, як і перше.

7. Щоби можна приймати українські діти і нечленів, часом родичі можуть бути за старі, або хоровиті і через те не можуть вступити до організації. Чомуж запирати дорогу їх дітям?

8. Щоби видавати для дітей ґазетку, яка виходилаби два рази на місяць — в українській і англійській мові.

9. Щоби поручити редакційному комітетови, щоби зладити відповідний Буквар для нашої дітвори, а також таку читанку для старших дітий, щоб вони могли і з тої читанки довідатись за минувшину і життябуття українського народу. Менше зрозумілі слова моглиби бути пояснені в англійській мові. Буквар і читанка повинні бути ілюстровані, щоби дитина могла через образки набрати охоти до читання, та щоб лекше могла зрозуміти перечитане. Читанка повинна бути одна, але більшого обему, так щоби ту книжку перечитав радо і старший чоловік.

10. Підпираю внесення, щоби завести обеспечення на 20 літ, платне по упливі того часу обезпеченому.

11. Щоби невилічимо хорі члени були цілковито звільнені від плачення вкладок, а не тратило свого права до запомог.

12. Щоби конвенція відбувалася, що 4 роки.

13. Щоби член, який доживе 65 літ віку одержав половину свого обепечення.

14. Щоби відділ, яки йне має бодай 25 членів, не мав права висилати делеґата на конвенцію.

15. Щоби створити таку полісу для дітий, щоб вони одержували віно, коли дійдуть до 21 року життя.

16. Щоби не вкорочувати членських прав тим членам, які є священниками, бо це є безправство. Кожний член, що виповнює свої обовязки, мусить мати однакові права в нашій організації.

17. Щоби відложити конвенцію по святах, бо це буде дуже виглядати погано, коли будемо держати конвенцію на „гуд фрайдей". Американці будуть думати, що ми навмисне чинимо це як наругу для їх святого дня. Ще й до того наше Благовіщення припадає у вівторок. [illegible] споминути наших померших членів. і членкинь.

Андрій Хромчак,
дел. від. 29.

—o—

142.

Шикаго, Ілл.

Читаючи конвенційні проекти розважаючи о них приходжу на тоє що декотрі суть практичні, а декотрі не можна брати під розвагу. Оден член подав проект, щоби часопись Свобода виходила в неділю. Це внесеннє невмістне і непрактичне, тому, що часопись не є бизнесова, а є органом організації. На мою гадку найлучше булоби, щоби Свобода виходила три рази на тиждень. Жадна організація тут в Америці не має денного часопису і нашій воно не є потрібне.

2. Конвенція повинна відбуватися, що 6 років, бо через те заощадиться богато гроша.

3 Делеґати, щоби о проектах добре а розважно поміркували, бо не на то будуть на конвенції, щоб тільки головами кивати, а на членів еще більше тягару наложити.

4. Старим членам, щоб полекшити усіх місячних вкладок до Союза, бо їм зробилася кривда, яку треба направити.

5. Відділову касу скасувати, а платити ті гроші до головної каси, а в часі недуги, або каліцтва, щоб головна каса платила членови доляра денцо, як то є по Американських організаціях і через те наших людей є богато по чужих організаціях, бо у них є ліпший систем. То є поганий систем платити членови в часі каліцтва 5 дол. тижнево. Я стою в англійській асекурації на одну тисячу і плачу 2.25 місячно. Мені вже 6 місяців платять 14 дол. тижнево.. Чи не може то бути і у нашій організації. Тогди наші люде будуть у нас а не в чужих. Тогди легко може бути в Союзі 300 тисяч членів, а за таким системом, як є тепер то не буде ані за 100 літ.

Николай Маличишин,
член від. 164.

—o—

143.

Джоліет, Ілл.,

Прошу пов делеґатів У.Н.С. розважити тих пару точок, які я подаю в часописи нашої організації У.Н.С.

1. Щоби У.Н.С. побудував сиротинець в Америці для наших сиріт, котрі находяться по наших містах по бл. п. членах У.Н. Союза. Коли ми Українці то чужі народи ще й тілько не будуть.

2. Урядників вибирати щирих робітників, котрі щиро працюють так для розвою нашої організації, як для відбудови неньки України.

3. Щоби довше хоріючий член був звільнений від місячної вкладки.

4. Конвенція повинна відбуватися, що чотири роки.

5. Старші члени належачі без перерви до У.Н.С. через 25 літ, щоби дістали процент від тих грошей. Так є по инших асекураціях. Для такого члена буде цінний дар і запомога на старі літа за свої гроші.

6. Дітям якусь часть грошей вернути, коли дожиють віку 18 років і вступають в старші члени У.Н.С.

7. Календарі давати, як презент річний для членів, а не накидувати для тих, що не хочуть.

8. Шіснайцятій Конвенції У.Н. Союза, бажаю добрих успіхів в нарадах так організаційних, як і в справах нашої неньки України.

І. Горняк,
член від. 111.

144.

Честер, Па.

З огляду на зближаючуся конвенцію У. Н. С. подаю пару проектів під розвагу делеґатам:

1. Член, котрий платить до У. Н. С. через 20 літ, щоби дістав, якусь часть проценту від тих гроший, що вложив до каси У. Н. С. через 20 літ.

2. Щоби принимати члена, котрий тільки хоче на клясу С. С., т. е на 2,000 дол., а не так, як було до тепер, що принималося тілько професорів, священників дяко-учителів, бизнесменів і клерків, а робітників не принималося.

3. Діти членів, котрі належать до молодечого департаменту від ... року життя, коли переходять в старші члени, щоби діставали, якусь часть гроший з молодечого департаменту.

4. Щоби принимати дітий до У. Н. С. і не членів. Тим способом придбаємо більше членів до У. Н. С.

5. Часопись Свобода, щоби виходила в більшім обемі, а то на 6 або 8 сторін, як можливо і щоби друкувати раз в тиждень в формі „Сондей пейпер". Одна сторона зі смішними образцями, а 4 стороні з історії України. Таку ґазету саші діти будуть читати межи Американцями і самі Американці. Така часопись буде наших дітий тримати в українськім дусі, як Айришів религія.

6. Щоби конвенція відбувалася, що три роки в тім місті, де є богато членів У. Н. С.

Стефан Верещак,
член від. 388.

—o—

145.

Дітройт, Міш.

З огляду, на зближаючуся конвенцію У.Н.С. Хочу звернути увагу на деякі точки шан. делеаґтам в користь нашої будучности:

1. Щоб У.Н.С. негайно за всяку ціну закупив кількадесять акрів фарми де мож збудувати інститут для сиріт по членах У.Н.С. і дати їм хоть сяке таке образованнє, щоб не пропали для українського народу, так само, щоб і таких старців, котрі не мають де віку дожити, щоб мож їм там дати захист.

2. Член, котрий має мале обезпечення, а хоче підвисшити, то щоб йому не рахувати цілої суми, на яку хоче обезпечення від тих літ, коли підвисшив, але щоб то, що було поперед позістало по старому, а то, що підвисшив, то щоб платив від тих літ, коли підвисшив, приміром, член мав 25 літ, коли вступив на 500 дол., платив 1.09 дол., нині має 35 літ, то щоб йому дорахувати ще 73 цнт., щоб рівнало 182 а не202. бо тим самим ми тратимо богато членів, котрі йдуть задля більшого обезпечення до американських асекурацій.

3. Щоб вступ скасувати і щоб Союз оплачував лікаря.

4. Календар, щоби був виданий коштом У.Н.С. і щоб член дістав даром, як різдвяний дар.

5. Свобода, щоб виходила і на далі, яко денник, але, щоб хоть на 6 сторін дурку, бо на 4 стор. нема що читати. Таксамо пожаданим було би, щоби і під неділю виходила, бо чоловік в неділю має трохи часу, а нема що читати.

6. Член, котрий неспосібний до праці і неможе заробити на життє, а жиє з ласки других, чи то родини, чи з загалу, то щоб не платив адміністраційного фонду, тільки посмертний і запомоговий.

7. Конвенція, щоб відбувалася, що 6 літ і щоб 17. конвенція відбулася в місті Дітройт, Міш.

8. Діточу табельку тре доконче змінити, бо так, як вона є до тепер ,то дальше не може бути, бо ми не то, що не зорганізуємо більше дітий, але ще й ті стратимо. На мою думку [illegible] 250 дол., за тою самою оплатою, т. е 25 цнт. на місяць. На случай смерти дитини, не робить ріжниці, кілько літ мало, як вступило, щоб Союз за перших 6 місяців виплатив 25 дол. по році 50, по двох 75 і т. д. аж до 250. Коли скінчить 18 літ, а не лімре, то щоб дати, якийсь зворот для тої дитини, але користнійшим булоби, як би ті грощ, що замість звертати детині, чи родичам, щоб пораховано на вкладки, як що дитина перейде до старших членів. Ті гроші малиби бути на посмертне, а фонди тих 57 ц. мавби таки член доплачувати ратами до відділу, де належавби і свою вкладку до відділової каси. Тим самим ані Союз, ані місцевий відділ не стративби такого члена.

9. Такий член належачий до Союза від дитинства, мав би платити до 45 літ свого віку, а по 45 роках, щоб його звільнено з плачення, і щоб нажаданне міг дістати якусь часть з тої суми, на яку був обезпечений.

Петро Кізил.
дел. від. 292.

—o—

146.

Ню Йорк.

Думаю, що членам Українського Народного Союза перед сею конвенцією котра має відбутись сего року, потреба більше застановлятися, щоби випала як слід на користь У. Н. С. і для полекщіння его членів.

Приміром нам потреба, викинути сю точку зі статута, котра по відділах затримує всяку народну роботу, а навіть єсть шкідливою для розвою самого відділу. Члени маючи збори раз на місяць, а маючи богато справ до полагодження, ніколи їх не виконають, з тої причини що збираннє місячних вкладок від членів, неспосібним урядникам до сеї праці мало дня і ночі. Думаю, що така організація, як Український Народний Союз може мати колекторів, котрі можуть ходити до членів і вечерами можуть сколектувати і відослати до Союза. Таким способом кождий відділ буде мати час думати про організаційну справу і минуться роздори і всякі непорозуміння поміж членами по відділах, а Український Народний Союз прибере споре число членів, котрі радо хотять належати до У. Н. С., щоби лиш на мітінґ не приходити, бо з ріжних причин і приміром член не явившийся на тов. зборах два три рази з причини праці або якої иньшої причини накладається на него кару, і суспендованнє і більше таких подібних причин, котрі тяжать на розвою організаційної і народної праці.

Тому сего року ми повинні поставити таких колекторів як і другі американські організації і піти богато вперед.

Григорій Хвистун,
член 144 відділу.

—o—

147.

Росфорд, О.

Під розвагу подаю отсе:

1 Член котрий платить до У. Н.С. через 20 літ, щоби дістав якусь часть проценту від тих гроший, які вложив, або щоби дістав, якийсь опуст в плаченню місячних вкладок.

2. Член каліка або невилічимо хорий і нездібний до праці щоби був цілком звільнений від місячної оплатити.

3. Щоби принимати до У.Н. С. діти і не членів, тим придбається більше членів до У.Н.С.

4. Часопись Свобода, щоби виходила в більшім обемі,, щоби було більше місця на науковий матеріял.

5. Календар У. Н.С., щоби видавати тільки тим членам, які хотять і уміють читати, а то в той спосіб, щоби секретарі відділові у відповідний час заси- [illegible] дарів іде на марно. За календар платити, як до тепер.

6. Діти, котрі приходять до кляси повнолітних, щоби половину тих гроший, які дитина зложила до каси У.Н.С., молодечого департаменту, вписати, як розмет на дальші роки. В той спосіб притримається молодіж в У. Н. С. надальше і каса У. Н. С. не буде на таких членах шкодувати.

7. Щоби допускати до кляси С.С., т. є на 2,000 дол. і робітників, не як до тепер, що лиш декотрі до тої кляси можуть належати.

Леон Бобяк.
предс. від. 235.